

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 156g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 448 alin. (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova

(contestația împotriva deciziei agentului constator)

CHIȘINĂU

15 decembrie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 1 decembrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 decembrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 448 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, ridicată de către avocatul Denis Ipatii, în dosarul nr. 5r-180/17, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 1 decembrie 2017 de către judecătorul Svetlana Garștea-Bria din cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul central), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 17 decembrie 2013, agentul constatator din cadrul Direcției de poliție, mun. Chișinău, a întocmit în privința dnei Nina Țurcan un proces-verbal cu privire la contravenție.

4. La 18 aprilie 2014, Direcția Administrare Fiscală Botanica a decis sancționarea dnei Nina Țurcan în baza art. 263 alin. (1) [*Desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător*] din Codul contravențional.

5. La 12 iunie 2017, contravenienta a depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei asupra cauzei contravenționale.

6. În procesul examinării contestației la Judecătoria Chișinău (sediul central), avocatul contravenientei, Denis Ipatii, a solicitat ridicarea

excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 448 din Codul contravențional.

7. Prin încheierea din 17 noiembrie 2017 instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și remiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (republicat în M.O., 2017, nr.78-84, art. 100) sunt următoarele:

Articolul 442 Procesul-verbal cu privire la contravenție

„(1) Procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

[...]”

Articolul 443 Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție

„(1) Procesul-verbal cu privire la contravenție va cuprinde:

- a) data (ziua, luna, anul), ora și locul încheierii;
- b) calitatea, numele și prenumele agentului constator, denumirea autorității pe care o reprezintă;
- c) numele, prenumele, domiciliul, ocupația persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din buletinul lui de identitate, iar în cazul persoanei juridice, denumirea, sediul, codul ei fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă;
- d) fapta contravențională, locul și timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție;
- e) încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției;

f) aducerea la cunoștința persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și a victimei a drepturilor și obligațiilor lor prevăzute la art.384 și 387;

g) obiecțiile și probele pe care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional le aduce în apărarea sa, precum și obiecțiile și probele victimei;

h) informații despre instituția bancară și despre modul de plată a amenzii.

(2) În cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional este un minor, în procesul-verbal se va consemna și numele, prenumele, domiciliul părinților sau ale altor reprezentanți legali.

(3) În cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional sau victima nu cunoaște limba procesului-verbal, se asigură asistența unui interpret/traducător, datele lui consemnându-se în procesul-verbal.

[...]

(5) Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină de agentul constator, de persoană în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și de victimă când există. În cazul în care constatarea contravenției este de competența unui organ colegial, procesul-verbal cu privire la contravenție se încheie de către președintele organului colegial sau de către un membru ales cu votul majorității membrilor prezenți la ședința în al cărei cadru are loc constatarea faptei ori desemnat de către președintele acestei ședințe și se semnează de către toți membrii prezenți la ședință.

(6) Faptul absenței persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia.

(7) În procesul-verbal nu se admit rectificări, adăugiri, alte modificări. În cazul necesității unor astfel de acțiuni, se încheie un nou proces-verbal, în care se face consemnarea respectivă.

[...]

(9) Partea rezolutivă a procesului-verbal cuprinde decizia agentului constator de sancționare, de încetare a procesului contravențional sau de remitere a cauzei funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constator, ori în instanța de judecată, cu recomandarea, în toate cazurile, dacă consideră necesar, privind sancționarea sau privind încetarea procesului, indicându-se și termenul de contestare în instanța de judecată.

[...]

(11) În cazul deciziei de sancționare, partea rezolutivă a procesului-verbal va cuprinde și date privind informarea persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional despre dreptul de a plăti jumătate din amendă dacă amenda este plătită în cel mult 72 de ore de la stabilirea ei. În cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă sancțiunea stabilită în procesul-verbal de către agentul constator, procesul-verbal cu privire la contravenție constituie actul de decizie asupra cauzei contravenționale. Faptul recunoașterii contravenției și al acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constator se consemnează în procesul-verbal cu privire la contravenție.

(12) În cazul deciziei de remitere a cauzei contravenționale spre examinare funcționarului abilitat din cadrul autorității din care face parte agentul constator

sau în instanța de judecată, agentul constator transmite după competență procesul-verbal și materialele cauzei contravenționale.

(13) Copia de pe procesul-verbal se înmânează persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și victimei la cerere. În cazul procesului-verbal încheiat în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, copia de pe procesul-verbal se înmânează în modul prevăzut la art.382 alin.(6).

[...]"

Articolul 445

Nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție

„Neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate la art.443 are ca efect nulitatea acestuia.”

Articolul 447/1

Examinarea cauzei contravenționale de către autoritatea competentă

„(1) Examinarea cauzelor contravenționale de către autoritățile prevăzute la art.393 alin.(1) lit. b)–d) se efectuează cu respectarea prevederilor capitolelor I–VI din cartea a doua.

[...]"

Articolul 448

Contestația împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale

„(1) **Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sunt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale.** Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copieii de pe decizia respectivă în condițiile art.447/1 alin.(8).

[...]"

Articolul 461

Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată

„În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.441 și 445, instanța încetează procesul contravențional.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că limitarea obiectului contestației în procesul contravențional doar la decizia agentului constator contravine prevederilor articolelor 4, 7, 8, 15, 16, 20, 21, 26, 53 și 54 din Constituție.

11. În acest sens, autorul excepției indică faptul că art. 448 din Codul contravențional lipsește persoana de posibilitatea de a ataca procesul-verbal cu privire la contravenție și de a invoca nulitatea acestuia.

12. Potrivit autorului excepției, deși instanța de judecată poate constata din oficiu nulitatea procesului-verbal, acest lucru nu este valabil atunci când examinarea cauzei contravenționale ține de competența agentului constatator.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Denis Ipatii, în dosarul nr. 5r-180/17, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central), este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. Curtea observă că, deși autorul sesizării solicită controlul constituționalității prevederilor art. 448 din Codul contravențional în integralitatea sa, din conținutul sesizării privind excepția de neconstituționalitate rezultă însă că obiectul excepției îl constituie doar dispozițiile primei teze din alineatul (1) al aceluiași articol, care au următorul conținut:

„(1) Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sunt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale.”

18. Curtea reține că dispozițiile legale contestate acordă dreptul de a contesta în instanța de judecată decizia asupra cauzei contravenționale, nu însă și procesul-verbal cu privire la contravenție.

19. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile articolelor 4, 7, 8, 15, 16, 20, 21, 26, 53 și 54 din Constituție.

20. Astfel, în partea ce ține de pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, prin imposibilitatea contestării procesului-verbal cu privire la contravenție, Curtea menționează următoarele.

21. Potrivit prevederilor art. 445 din Codul contravențional, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate la art. 443 **are ca efect nulitatea acestuia**.

22. În același timp, Curtea relevă că, în corespundere cu dispozițiile art. 461 din același cod, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 441 și 445, instanța încetează procesul contravențional.

23. În acest sens, Curtea reține că, corectitudinea întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție se verifică de către instanța de judecată, urmând ca, atunci când constată că acesta a fost întocmit contrar legii, să înceteze procesul contravențional.

24. Curtea menționează că din analiza prevederilor Codului contravențional, la judecarea cauzelor contravenționale, instanța de judecată are atât atribuția, cât și obligația de a examina cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare.

25. Cu referire la alegațiile autorului excepției, potrivit cărora agentul constator competent de a examina cauza contravențională nu poate constata din oficiu nulitatea procesului-verbal, Curtea relevă că, având în vedere prevederile art. 447/1 alin. (1) din Codul contravențional, autoritățile competente de a soluționa cauzele contravenționale [*procurorul, comisia administrativă, agentul constator (organele de specialitate specificate la art. 400-423/10)*], de asemenea, sunt obligate să verifice corectitudinea întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție și, după caz, să constate din oficiu nulitatea procesului-verbal.

26. Prin urmare, Curtea constată că alegațiile autorului excepției, potrivit cărora dispozițiile art. 448 alineatul (1) prima teză din Codul contravențional contravin dreptului la un proces echitabil, sunt nefondate.

27. Totodată, referitor la invocarea de către autorul excepției a prevederilor articolelor 4, 7, 8, 15, 16, 21, 26, 53 și 54 din Constituție, Curtea menționează că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate.

28. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că, dacă ar proceda la examinarea excepției de neconstituționalitate motivate într-o asemenea manieră eliptică, s-ar substitui autorului acesteia în ce privește formularea unor critici de neconstituționalitate, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu, inadmisibil însă în condițiile în care, prin prisma articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe

care subiectul își întemeiază cerințele (DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 52 din 27 iunie 2017, § 28).

29. Așadar, în temeiul celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 448 alineatul (1) prima teză din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, ridicată de avocatul Denis Ipatii în dosarul nr. 5r-180/17, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

Chișinău, 15 decembrie 2017
DCC nr. 126
Dosarul 156g/2017